



DE BREEDTE VAN DE KERK

Als bisschop reis ik voortdurend kriskras door het bisdom en ontmoet katholieken van allerlei pluimage. Katholieken zijn er in allerlei soorten en maten. Ik heb dat ook in de afgelopen tijd weer mogen ervaren. Eind september was ik uitgenodigd door Opus Dei om een lezing te houden over het katholiek sociaal denken op het landgoed Zonnewende te Moergestel. Opus Dei roept bij veel mensen negatieve associaties op. Heel snel vallen termen als elitair, gesloten en ultraconservatief. Op Zonnewende trof ik een groep hoffelijke mensen aan die uitermate genuanceerd waren tijdens de dialoog na de lezing. Alles bijeen reed ik met een positief gevoel terug naar huis. Dankbaar voor een groep katholieke gelovigen die de heiliging van het dagelijks leven tot de kern van zijn bestaan heeft gemaakt.

Oogstdankviering

Kort daarvoor had ik in het dorpje Liempde bij Boxtel een Oogstdankviering gecelebreerd. Een mooi aantal oudere én jongere agrariërs waren tijdens deze Eucharistie aanwezig. Een heel ander gezelschap dan in Zonnewende. In Liempde ontmoette ik een groep nuchtere Brabantse boeren die met hard werken hun bedrijf runnen en zo goed en gezond

voedsel leveren aan de burger. Bij het koffiedrinken was er openheid om ook te spreken over de vergroening van de landbouw en de oproep van paus Franciscus om zorgvuldig om te gaan met Moeder Aarde als ons gemeenschappelijk huis.

Oosterhuis

Recent was ik in Eindhoven bij een muziekmiddag ter ere van de 85ste verjaardag van Huub Oosterhuis. In het Muziekgebouw waren 1000 mensen bijeen gekomen om uit volle borst de liederen van Oosterhuis te zingen. Evenals dr. De Reuver, de scriba van de PKN, was ik uitgenodigd een kort woord te spreken. Ik weet dat menig katholiek de liederen van Oosterhuis maar matig kan waarderen. Oosterhuis werkt bij hen nog steeds als een rode lap op een stier. Zijn breuk met onze Kerk heb ik altijd als tragisch beleefd. Maar zeker zijn oudere liederen worden door een rechtzinnige geloofsvisie gevoed. Deze liederen worden in tal van parochiekerken in ons bisdom, en elders in ons land, nog steeds graag gezongen.

Eenheid in verscheidenheid

In een korte tijdsspanne ontmoette ik hoogkerkelijke katholieken van Opus Dei, nuchtere Brabantse katholieken van het platteland en moderne katholieken met een grote waardering voor de muziek van Huub Oosterhuis. En opnieuw besepte ik de breedte van onze Kerk. Allemaal mensen die door het doopsel met de drie-ene God verbonden zijn geraakt. Allemaal mensen op wie Christus zijn hand heeft gelegd en die door Hem zijn

aanvaard. Katholieken met een eigen accent en een eigen kleur. Maar allemaal geraakt door de persoon en de boodschap van Jezus Christus.

Als wij dat beseffen moet dat natuurlijk consequenties hebben voor de omgang met elkaar. De waarheidsvraag blijft staan en het onderling debat mag stevig gevoerd worden maar tegelijkertijd ook met respect en hoffelijkheid. Want wat is waarheid zonder liefde? Als Christus ieder van ons vasthoudt, zullen ook wij elkaar moeten vasthouden. Het getuigt van diepe wijsheid, zo lijkt mij, om uitermate terughoudend te zijn in ons oordeel over het geloof of ongeloof van een medemens. Uiteindelijk kan alleen God de harten proeven en zijn er zelfs mensen van wie God alleen het geloof kent. Binnen onze brede Kerk bestaat eenheid in verscheidenheid. Het kan verrijkend zijn te ontdekken welke wijsheid Gods Geest ons aanreikt in het geloof van de mens naast ons. Onze Kerk wordt traditioneel vergeleken met een zorgende moeder. Zij spreidt haar mantel uit over allen die leven in vriendschap met Christus. Laten wij vanuit dat besef gestalte geven aan de Kerk van 's-Hertogenbosch.

Mgr. dr. Gerard de Korte



Agenda

Ma-vrij 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal (tenzij anders aangegeven)

november

- 1 Allerheiligen 8.30 uur Eucharistie, kathedraal
- 2 Allerzielen 10.00 uur Eucharistie, Orthen
- 3 9.30 uur ontmoeting echtgenotes van de diakens, Oirschot
- 4 10.00 uur tv-mis, Helmond
- 5 11.00 uur Permanente Raad, Utrecht
17.00 uur Adrianusstichting
- 6 14.00 uur dienstverlenersoverleg
19.30 uur lezing, Halsteren/Nieuw Vossemeer
- 7 10.30 uur LIAN arbeidspastoraat
- 8 10.00 uur stafvergadering
19.30 uur lezing, Aalst-Waalre
- 9 10.00 uur Unie NKV
14.00 uur ledenvergadering Katholieke Vereniging voor Oecumene, Sint-Janscentrum
- 10 Nationale Synode, Dordrecht
- 11 11.00 uur H. Vormsel, Bladel
- 12 11.30 uur lezing Probus, Helmond
- 13 10.00 uur bisschoppenvergadering, Vleuten
- 14 20.00 uur lezing, zaal Prinsenhof, Best
- 15 10.00 uur stafvergadering
19.00 uur diaconale avond, Sint-Janscentrum
- 16 viering 100-jarig bestaan Bonaventura, 's-Hertogenbosch
- 17 10.30 uur Eucharistie CRK, kathedraal
13.00 uur uitreiking Knippenbergprijs, Oisterwijk
18.30 uur H. Vormsel, Groesbeek
- 18 10.00 uur Eucharistie jubileumviering kerk St. Jans Onthoofding, Gemert-Bakel
- 19 studiedag diakens, Sint-Janscentrum
- 20 10.00 uur benoemingencommissie
19.30 uur lezing CKO, Oisterwijk
- 21 10.30 uur Eucharistie, huize Glorieux Eindhoven
- 22 10.00 uur stafvergadering
19.30 uur visitatie, Cuijk
- 23 19.00 uur H. Vormsel, Oirschot

- 24 9.30 uur overweging bij congres Christenunie, Zwolle
19.00 uur H. Vormsel, Best
- 25 10.00 uur Eucharistie, kathedraal met maagdenwijding
17.00 uur Engelstalige Eucharistie, studentenkerk Tilburg
- 26 11.00 uur Eucharistie en bezoek aan Aqua Viva, Nijmegen
- 29 10.00 uur stafvergadering
17.30 uur lezing Rotary club, Vught
- 30 15.00 uur lezing Laudato Si, Zwolle

Benoemingen / ontslagen

De zeereerwaarde heer **C.A. Happel** te Goch-Gaesdonck per 1 september 2019 benoeming als pastor-assistent van de parochie Heilige Stefanus te Nijmegen;

De zeereerwaarde heer **C.C.A. van Vught** te Nijmegen per 1 december 2018 eervol ontslag als pastoor van de parochie Heilige Stefanus te Nijmegen.

In memoriam

Op 3 oktober 2018 is in Mierlo plotseling overleden de



zeereerwaarde heer **Jacobus Fidelis (Jacques) Kloeg**, pastoor van de parochie H. Nicasius in Geldrop.

Pastor Kloeg werd geboren in Utrecht op 9 juli 1945 en tot priester gewijd op 29 mei 1982. Hij was achtereenvolgens werkzaam als kapelaan in Reusel (parochie Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming) van 1982 – 1986, als pastoor in Mierlo (parochie H. Lucia) vanaf 1986 en op 1 januari 2015 als pastoor van de nieuw opgerichte parochie H.

Nicasius te Geldrop waarvan ook de parochie in Mierlo deel uitmaakt. Van 1994 – 2009 was hij deken van het dekenaat Geldrop.

Moge hij rusten in vrede.

Regionale startdag Vastenactie 2019

Op zaterdag 17 november vindt in Tilburg de regionale Startdag plaats voor de Vastenactie 2019. De Startdag is een jaarlijks terugkerend evenement bedoeld als inspirerende en informatieve kick-off van de Vastenactie-campagne. De afgelopen jaren bleek dat de aanmeldingen begonnen terug te lopen. De voornaamste reden daarvoor bleek de afstand te zijn. Daarom komt de Startdag dit jaar naar u toe! Geen lange reisafstanden meer, maar een Startdag in uw eigen regio.

De Startdag voor ons bisdom, in samenwerking met het bisdom Breda, vindt op 17 november 2018 plaats in de Broekhovense kerk, OLV Moeder van Goede Raad, aan de Broekhovenseweg 2 in Tilburg.



Tijdens de Vastenactiecampagne 2019 zal onder de titel 'Water verandert alles' het belang van (schoon drink-) water centraal staan. In het programma van de Startdag wordt dan ook volop aandacht geschonken aan dat thema, aan de campagne en aan het belang van de missie.

Workshops op de Startdag zijn:

- Campagnetips en doorpraten over projecten door Stichting Bisschoppelijke Vastenactie.
- ‘Water in de Bijbel en Laudato Si’ door Embregt Wever, missiesecretaris van het bisdom van 's-Hertogenbosch.
- ‘Bijzondere missiemaand oktober 2019; belang van de missie; historie en actualiteit’ door prof. dr. Eduard Kimman, sj, directeur Missio.

Aanmelding voor de Startdag graag z.s.m. onder opgave van naam en e-mailadres per deelnemer en de 2 workshops die iedere deelnemer zou willen bijwonen, naar EWever@bisdomdenbosch.nl

VASTENACTIE

Vastenactie is een campagne van Stichting Bisschoppelijke Vastenactie. In de weken tussen Carnaval en Pasen worden fondsen geworven in Nederland om kleinschalige projecten in ontwikkelingslanden te steunen. Tijdens deze 6 weken durende periode zetten meer dan duizend parochiële werkgroepen en nog eens duizenden vrijwilligers zich in voor deze campagne.

Bijeenkomst diaconie donderdag 15 november 2018



Op 15 november 2018 wordt een bijeenkomst over diaconie gehouden voor diakens, pastores en allen die werkzaam zijn in het diaconale werkveld, zoals PCI-bestuurders en medewerkers van diaconale werkgroepen.

De bijeenkomst wordt gehouden in het Sint-Janscentrum, Papenhulst 4, 's-Hertogenbosch.

Programma:

- 19.30 uur: Vesper in de kapel
- 20.00 uur: Koffie en welkom door Mgr. De Korte.
- 20.15 uur: Inleiding door pastoor Eric Seidel over de wezenlijke plaats van diaconie in de parochie en de samenhang met andere activiteiten.
- 21.00 uur: Gelegenheid voor vragen en gesprek
- 21.15 uur: Koffiebreak
- 21.25 uur: Toekomstmogelijkheden voor de diaconie door Embregt Wever
- 21.45 uur: Afsluiting

Opgave voor deelname, i.v.m. de catering, graag vóór 10 november bij mevr. Anja van der Els via: avdels@bisdomdenbosch.nl

Cursus Tienerpastoraat ‘Durven met drama’

Voor het derde jaar op rij organiseert het team Jeugd & Jongeren een cursus voor begeleiders van tienerpastoraat. Dit jaar wordt er rondom het thema ‘Durven met Drama’ gekeken hoe we theater als instrument kunnen gebruiken om tieners te helpen in hun vorming.

De eerste avond, met gast-spreekster Marije van der Knaap, was een groot succes en 10 cursisten hebben een actieve introductie gekregen in het improvisatietheater.

Op dinsdag 13 november vindt de tweede cursusavond plaats rondom Bibliodrama. Gastsprekerster Melanie Broos laat ons kennis maken met deze interessante vorm van theater.

Deze avond staat los van de eerste avond en kan dus apart gevolgd worden. Tijd: 18.00 – 21.30 uur. De avond start om 18.00 uur met een broodmaaltijd en duurt tot 21.30 uur in het bisdomkantoor, Parade 11, 's-Hertogenbosch.

Heeft u interesse? U bent van harte welkom!

Voor meer informatie kunt u een e-mail sturen naar Laura Nieuwlaat – van Dun (lvdun@bisdomdenbosch.nl).

Liturgische vorming

Het bisdom biedt dit studiejaar twee liturgische vormingsbijeenkomsten aan voor vrijwilligers, leden van pastorale teams en andere geïnteresseerden. In het voorjaar van 2019 wordt een middag georganiseerd rond de Eucharistie.

Op 1 oktober vond een bijeenkomst plaats over de plaats van Maria in ons geloof.

Mgr. J. Hendriks, hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam, opende de middag rond Maria met een lezing. Hij sprak over Maria op de bruiloft van Kana, waar ze naar voren komt als nieuwe Eva, die actief meewerkt met het verlossingswerk van haar Zoon en ook als dochter Sion, beeld van Israël en van de Kerk. Het zijn, zo zei de bisschop, de twee zijden die de kern van de Mariaverering uitmaken: Maria eren wij als degene die op uitzonderlijke wijze heeft meegewerkt aan Gods heilsplan, als degene ook die voor ons ten beste spreekt en zij is ons voorbeeld, de eerste gelovige.

Na de lezing waren er twee rondes met elk drie workshops over: Maria in de heilige Schrift, het Mariamissaal, Bedevaarten, Maria-antifonen, de kracht van een Mariaviering en Maria in de kerkelijke kunst. De dag werd, samen met Mgr. Gerard de Korte, afgesloten met de viering van de vespers ter ere van Maria.

Er was een goede opkomst en deelnemers gaven aan dat zo'n dag voor herhaling vatbaar was. Zo'n dag gaat er dus ook komen, rond de Eucharistie, en wel op

maandag 11 maart 2019. Noteert u deze datum alvast in uw agenda. Het thema voor de twee studiedagen rond Maria en Jezus (de Eucharistie) is ingegeven door de bronzen plaquette van het visioen van Don Bosco dat in de Sint-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch hangt. In 1862 had



Don Bosco het visioen van het schip van de Kerk aangevoerd door de paus en stevig verankerd aan twee zuilen: Jezus (de Eucharistie) en Maria (Hulp der christenen). Het schip van de Kerk

wordt aangevallen door vijandelijke schepen. Ondanks verwoede pogingen om het schip van de Kerk te doen vergaan, vaart het tussen de zuilen door naar de veilige haven. De twee vormingsdagen worden gewijd aan de twee zuilen.

Colofon



De nieuwsbrief is een uitgave van het **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds)
NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres: Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 523 20 20
E: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl
W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

WJD@home op Ameland

De inschrijving voor de Wereldjongerendagen in Panama is gesloten. Had je graag meegewild, maar was Panama voor jou een onbereikbare droom, dan is dit de oplossing voor jou:

WJD@home op Ameland!

Ameland heeft net als Panama:

- Veel zee
- Mooie natuur
- Leuke mensen

En tijdens de WJD:

- Deelgroepen en geloofsgeprekken
- Catechese door bisschoppen
- Eucharistievieringen en een avond van barmhartigheid
- Workshops en een strandwandeling
- Live verbinding met Panama



Het thema van deze WJD is: "Zie de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord" (Lucas 1, 38). Paus Franciscus benadrukt dat Maria met haar geloof, moed en durf een voorbeeld is voor jongeren en de Kerk. Dus aarzel niet en meld je aan.

25 januari: Vertrek boot Holwerd naar Ameland: 18:00.

27 januari: Vertrek boot Ameland naar Holwerd: 17:00.

Aanmelden? Mail je naam, adres, telefoon nummer en eventuele bijzonderheden naar:

info@jongkatholiek.nl.

Leeftijd: jongeren van 16 tot 30 jaar. Kosten: €75. Mocht dit voor jou te duur zijn, neem dan contact op met de afdeling Jeugd & Jongeren van het Bisdom van 's-Hertogenbosch. Je kan het bedrag overmaken op rekeningnr.: NL11 INGB 0002 7844 98 t.n.v. 'Secretariaat RK Kerk genootschap' te Utrecht. Omschrijving: 'Home 2019'. Aanmelden kan tot 20 december 2018

Onderzoek Actie Kerkbalans

In aanloop naar de campagne van 2019 onderzoekt Actie Kerkbalans wat volgens lokale kerken hun meerwaarde is voor kerkleden en voor de gemeenschap in de wijk, het dorp of de stad. Met een online peiling, wil Actie Kerkbalans dat in beeld brengen. Actie Kerkbalans is de gezamenlijke, jaarlijkse fondsenwerfactie van de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk in Nederland en de Oud-Katholieke Kerk.

Het onderzoek richt zich in eerste instantie op organisatoren van Actie Kerkbalans, maar kerkleden worden ook van harte uitgenodigd de vragenlijst in te vullen. Voor organisatoren is de peiling bovendien een hulpmiddel om helder te krijgen wat zij zelf als meerwaarde zien van hun lokale kerk en die meerwaarde vervolgens ook te communiceren in de eigen fondsenwerving. De vragenlijst is te vinden op: kerkbalans.nl/peiling.

Invullen van de online vragenlijst kan tot 15 december. Deelname kost zo'n tien minuten. De uitkomst wordt op 18 januari 2019 bekendgemaakt tijdens de perspresentatie van Actie Kerkbalans 2019. Een dag later, op 19 januari, gaat de landelijke campagne Actie Kerkbalans van start.